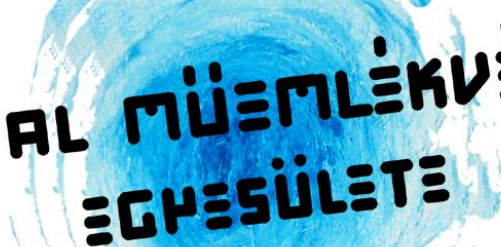

A
Magyar Köztársaság
Új Alkotmányának kiegészítési
javaslata

-
Történelmi városmagok
védelme
-

**FIATAL MŰEMLEKVÉDŐK
EGYESÜLETE**

Kecskeméti Norbert László

2011.

Tartalomjegyzék

Az új Alkotmányról

Az új Alkotmány kiegészítéséről – történelmi városmagok védelme

Történelmi városmagok védendőségének indoklása

1. Korábbi súlyos értékvesztések
2. Műemlékvédelem nem megfelelő működése és gyengesége
3. Veszélytetett értékek
4. Minőségtelen építészet
5. Túlzott individualizmus
6. Szakmai elvek
7. Értékeink, hagyományaink fennmaradása a jövő generációja számára
8. Oktatás és szakipar
9. Munkahelyteremtés

Védendő történelmi városok - városmagok

Budapest belvárosának védelme

- Nemzetünk fővárosa: Budapest
- A városról

Védési tervzetünk – Műemléki Jelentőségű Terület (MJT)

- Terület pontos lehatárolása
- Budai oldal – védettség által érintett terület
- Pesti oldal – védettség által érintett terület

Társadalmi igény

Új Alkotmányba foglalva

Együttműködés és a megvalósítás folyamata

Itt az idő - most vagy soha!

Végszó

Az Új Alkotmányról

Magyarország alapvető és egyben nélkülözhetetlen pozitív irányú változás előtt áll, amelyre jó és legalapvetőbb példa egy Új Alkotmány létrehozása egy széleskörű nemzeti konzultációval. Alapvető és hiányt pótló intézkedés, amelyre a magyar nép már több évtizede vár, ahogyan a kettős állampolgárság bevezetésére, vagy a parlamenti képviselők számának csökkentésére. A fent említett három elemből már kettő meg is valósult. A harmadik elem az Új Alkotmány, amely meghatározza majd a Magyar Nemzet létét, működési formáját és, ami legfontosabb az értékrendjét. Ebben a dokumentumban benne foglaltatik majd, hogy mi az, amelyet védünk, amit értéknek vagy értékesnek tartunk. A Magyar Kormány által kiküldött kérdőívek egy sor alapvető ilyen dologra mutatnak rá, amelyekben változtatni kell. Viszont volna egy pont, amelyet alapos megvitatásra javaslok, mégpedig a 9-es pont, amely a Kárpát-medence természeti örökségére és hungarikumokra tér ki. Természetesen ez rendkívül fontos és 100%-ban védendő értékek. Ez vitathatatlan. Viszont úgy érzem, kiegészítésre szorul.

Az Új Alkotmány kiegészítésének javaslata – történelmi városmagok védelme

Magyarország szerencsés módon még (!) rendkívül gazdag épített örökségekben, amelyek semmilyen hatályos jogi védelmet nem élveznek. Legalábbis a legtöbb építészeti érték védtelen a hazánkban működő és ide érkező spekulatív tőkével (városmagokra a legjellemzőbb), valamint az emberi butaság és kulturátlansággal szemben. Az utóbbi évtizedekben és leginkább az utolsó tíz évben olyan bontási hullám indult meg, amely gyors iramban pusztítja a Magyar Nemzet építészeti értékeit, örökségeit. Magyarország, illetve a Kárpát-medence építészete sehol máshol nem fellelhető építészeti megjelenést hordoz, amely méltó módon fejezte ki és fejezi ki nemzeti építészeti szokásainkat, építészeti kultúránkat, amelynek megőrzése alapvető és kiemelt fontosságú feladat. Nem engedhető meg, hogy a magyarságra jellemző építészeti alkotások elpusztuljanak, hiszen egy Nemzet nagyságát leglátványosabban az építészete szemlélteti.

Javaslatom a következő: **az Új Alkotmány mondja ki Magyarország városainak, történelmi városmagjainak védelmét, azaz a városmagokat alkotó épületek kollektív védelmét a szecesszió koráig bezárólag (-1920).**

Történelmi városmagok védendőségének indoklása

9 pontban összefoglalva

1. Korábbi súlyos értékvesztések – háborúk okozta sérülések

Magyarország számtalan értékes építészeti és vele szervesen összefüggő művészeti értékkel rendelkezik. Országunk történelmét figyelemmel kísérve, kijelenthetjük, hogy általában a pusztítás volt a legjellemzőbb, persze néhány olyan korszakkal közbeékelve, amelyre a stabilitás volt a jellemző. Hazánk legtöbb fennmaradt építészeti értékei a barokk, klasszicista, eklektika és a szecesszió jegyében fogantak. A szecesszió utáni korszakok negatív értelemben megpecsételték értékeink sorsát. Sajnálatos módon a világháborúk és az 1956-os forradalomnak és az azt követő kommunizmusnak köszönhetően olyan veszteségeket szenvedtünk örökségeink terén, amelyek már mondhatjuk, hogy pótolhatatlanok. Olyan kulturális veszteségek ezek, amelyek rombolták Magyarország értékeit. Sorolhatnánk itt az államosított kastélyokat, villákat vagy közintézményeket, akár történelmi városmagokat, falurombolásokat, templomokat, amelyeket egy romlott eszme ideológiája miatt szánt szándékkal pusztítottak és megaláztak.

2. Műemlékvédelem nem megfelelő működése és gyengesége

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal (KÖH) feladata a magyar építészeti és azzal szervesen összefüggő örökségek védelme. Jól tudjuk, hogy a korábbi időszakban a vezetői akarat és a pártpolitikai befolyás nem tette lehetővé a megfelelő működést. Sajnos a hivatali apparátus (növelendő!) is alacsony számmal működik, amely sok esetben az értékek elvesztését eredményezi. Fontos a műemlékvédelmi törvények módosítása is, amely erősebb oltalmat adhat a már védett nemzeti értékeinknek. Viszont az önkormányzatoknak is van olyan jogköre (helyi védelem), hogy értékeket mentsen és védjen, de sajnos erre kevés példa van. Ez egy rossz szemléletre mutat rá vagy adott esetben a korrupcióra is. Ez arra tényre mutat rá, hogy olyan állami közbelépés szükséges, amelyet senki nem bírálhat felül. Olyan centralizált döntéshozatal kell, amely véget vet a történelmi városmagjaink elpusztításának, vagyis a közös kulturális értékeink megsemmisítésének.

3. Veszélytetett értékek- védtelen értékek

Elképesztő módon a városok szimbólumait jelentő, már védett értékek közvetlen környezete már nem élvez semmilyen védelmet. A városok értékes korabeli épületeinek a 85-90 %-át semmilyen védelem nem védi. Ez azt jelenti, hogy az épületek döntő többsége sem országos, sem helyi védelem nem élvez. Ez józan paraszti ésszel vagy akár szakmai szemmel nézve is érthetetlen, hiszen gondoljunk bele, hogy egy jelentős értéket képviselő épület a környezetének az elpusztulásával értékét veszti, vagy veszítheti. A már védett értékek csak és kizárólag a vele szerves kapcsolatban álló városi szövetrel együtt tud érvényesülni és együttes megjelenések képez értéket. Magyarország településeinek belterületi részei, de leginkább a belvárosok a beruházók fő célpontjai a magasan eladható négyzetméterár és a frekventált hely miatt. Sajnos számtalan esetben a történelmi jelentőségű településközpontokban kivásárolnak ingatlanokat, vagy az önkormányzattól vásárolnak rossz állapotú épületet vagy épületeket, amelyeket értékvizsgálat nélkül lebontanak. Ezzel pusztítják az adott település örökségét, illetve a település egységes arculatát, amely nem csupán az adott település, de Magyarország örökségét is képezik.

4. Minőségtelen építészet - szabályozatlanság - városaink megjelenésének romlása

Sok esetben a megvásárolt városi épületeket lebontják, majd a helyükre a legtöbb esetben silány minőségű épületet emelnek fel, amely sem anyagában, formálásában és kinézetében sem felel meg. Ez nem csupán a kulturális örökségünk elvesztését jelenti, de városaink építészeti minőségének csökkenését is. Sok esetben az önkormányzatok nem becsülik a helyben található értékeiket és a hosszú távon kifizetődő értékmentés helyett a rövid távon elérhető hasznot nézik. Ez sajnálatos és valós tény a magyar településeken.

5. Túlzott individualizmus - rossz szemlélet

Sajnos a XXI. század építészgenerációjának egy része olyan betegségben szenved, amelynek a lényege, hogy az adott építész szeretné letenni a kéznyomát egy-egy településen, adott esetben, egy történelmi városmagban. A probléma az, hogy bármi áron! Tehát, a legtöbb esetben egy szóban forgó korabeli épületet nem az értékek elvén haladva kezel, hanem egyből a földig rombolja. Ez a történelmi hagyatékunk sárba tiprása, építészetünk megalázása, amelynek minél hamarabb véget kell vetni.

6. Szakmai elvek – védést megalapozó szakmai érvek

A területi védelem jelentősége és fontossága abban is megmutatkozik, hogy ahol kb. 4-5 olyan épület van, amely egyedi védelemre érdemes, de a többi épület építészeti nem olyan jelentős (de értékes), de a **település történelme, urbanisztikai fejlődése**, valamint épületeinek együttes megjelenése és **építészeti formálásuk**, vagyis egy **egységes városképet** eredményező szempontból elengedhetetlenek. Ilyen esetben egy területi védelem szükséges. Ez a logikus és ésszerű cselekvés, amelynek a történelmi városaink esetében, de kiemelten Budapest esetében minél hamarabb meg kell történnie. Városaink portfólióját ezek a történelmi magok jelentik, ahol a magyarság legjelentősebb értékei találhatóak, arról nem beszélve, hogy **jelentős gazdasági (bevételek) vonzatuk van**, amely a turizmusból adódik.

7. Értékeink, hagyományaink fennmaradása a jövő generációja számára

Magyar városok belvárosainak védelmével megalapozható egy olyan értékek mentén való szemlélet, amely mintaként szolgál az új generáció számára. Lehetőség arra, hogy egy egykor gazdag és virágzó nemzet hagyatékait megőrizték és védjék a magyar örökséget, hiszen ezek az országonként eltérő értékek tesznek különbséget a világ népei között.

8. Oktatás és szakipar - szakk munkásképzés

Történelmi városmagok védelme az épületek fennmaradását eredményezné, amelyek a bontások helyett a felújításokat és rekonstrukciókat tennék lehetővé. Egy olyan oktatási rendszer kidolgozására volna szükség az építőiparral kapcsolatosan, amely a szakoktatáson belül megcélozza a korábbi korok épületeinek felújítását és ahhoz szükséges szaktudást biztosítja elméletben és gyakorlatban egyaránt. Magyarországon több ezer XIX. és XX. század előtti épület található, amelyeknek a felújításuknak hamarosan meg kell kezdődnie.

9. Munkahelyteremtés – fiatalok elhelyezkedése

Ha az építőipari szakoktatás megcélozná a hagyományos szerkezetek építésének oktatását elméletben és gyakorlatban, akkor az ország olyan szakembereket produkálna, akik ezeknek az épületeknek a felújításában részt tudnának venni. Ez azért rendkívül fontos, mert ilyen épületekhez jelenleg külföldről hoznak szakmunkásokat. A történelmi városmagok rekonstrukciója és rehabilitációja, egy átfogó kormányprogramnak a részét kell képeznie, amelybe a szakoktatást is bekapcsolhatná, amely az újonnan végző fiatalok ezreinek adhatna munkát a szakiparban, mint kőműves, ács, bádogos, kovács, asztalos, gépész, szobafestő és még sorolhatnánk.

Magyarország védendő történelmi jelentőségű városai – városmagjai

Tervezet

Budapest

Pest megye: Vác – Szentendre - Nagykőrös - Cegléd

Bács-Kiskun megye: Kecskemét – Kiskunfélegyháza - Baja - Kalocsa

Nógrád megye: Szécsény - Balassagyarmat

Heves megye: Eger – Gyöngyös - Hatvan

Jász-Nagykun-Szolnok megye: Szolnok

Csongrád megye: Csongrád – Szentes – Hódmezővásárhely – Szeged - Makó

Békés megye: Békéscsaba – Gyula

Hajdú-Bihar megye: Debrecen – Hajdúböszörmény - Püspökladány

Borsod-Abaúj-Zemplén megye: Miskolc – Szerencs – Sárospatak - Mezőkövesd

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye: Nyíregyháza

Baranya megye: Pécs – Mohács – Siklós - Szigetvár

Tolna megye: Szekszárd

Fejér megye: Székesfehérvár

Komárom-Esztergom megye: Komárom - Esztergom

Győr-Moson-Sopron megye: Győr – Sopron - Mosonmagyaróvár

Veszprém megye: Veszprém – Pápa - Tapolca

Somogy megye: Kaposvár

Zala megye: Zalaegerszeg – Keszthely - Nagykanizsa

Vas megye: Szombathely – Sávár – Kőszeg – Körmend – Szentgotthárd – Vasvár –
Celldömölk

Budapest belvárosának védelme

Nemzetünk fővárosa: Budapest - *kiemelt jelentőségű városunk*

A dokumentumban felsorolt magyar városok mindegyike minden téren hihetetlen értéket képvisel Magyarország, sőt Európa számára. A városok közül Budapest nem véletlenül kap kitüntető figyelmet, hiszen a magyar fővárosról van szó, valamint a világ szinte egyetlen olyan városáról, amelyen egyöntetűen az eklektikus és szecessziós stílus uralkodik. Ez a tény, Európa legszebb városai közé emeli Budapestet. Fővárosunk a Kárpát-medence egykori uralkodója, amelynek a jövőben ezt a funkciót meg kell őriznie.

A városról

Magyarország fővárosa az Osztrák-Magyar Monarchia idején, illetve az 1867-es kiegyezés és az 1914-es világháború kitörése között nőtt világvárossá, amely időszak alatt olyan gyors iramú fejlődés és építkezési hullám indult meg, amelyre nem sok példát találunk. Budapest az 1873-as egyesítés következtében összehangolt ütemekben hozta létre mai hálós beépítésű városi szövetét. Ez - döntő többségben - a XIX. közepe és XX. század eleje között valósult meg, amelynek köszönhetően kialakult a város egységes építészeti arculata. Európában szinte egyedülálló módon a város magja az eklektika és szecesszió jegyében épült fel. Budapesten ritka számba menő módon szinte minden korszak és építészeti stílus képviselteti magát, amelynek köszönhetően a város hihetetlen értéket képvisel. Ez az adottság nem sok fővárosnak adatik meg. Mindennek köszönhetően Magyarország fővárosa építészeti és az azzal szervesen összefüggő egyedülálló történelmi, szellemiségi hagyatéka olyan örökség, amely nemcsak hazánk, hanem Európa, sőt a világ öröksége. Egykor gazdag és virágzó nemzet lenyomata. Olyan örökségünk, amelynek megőrzése nem lehet kérdéses!

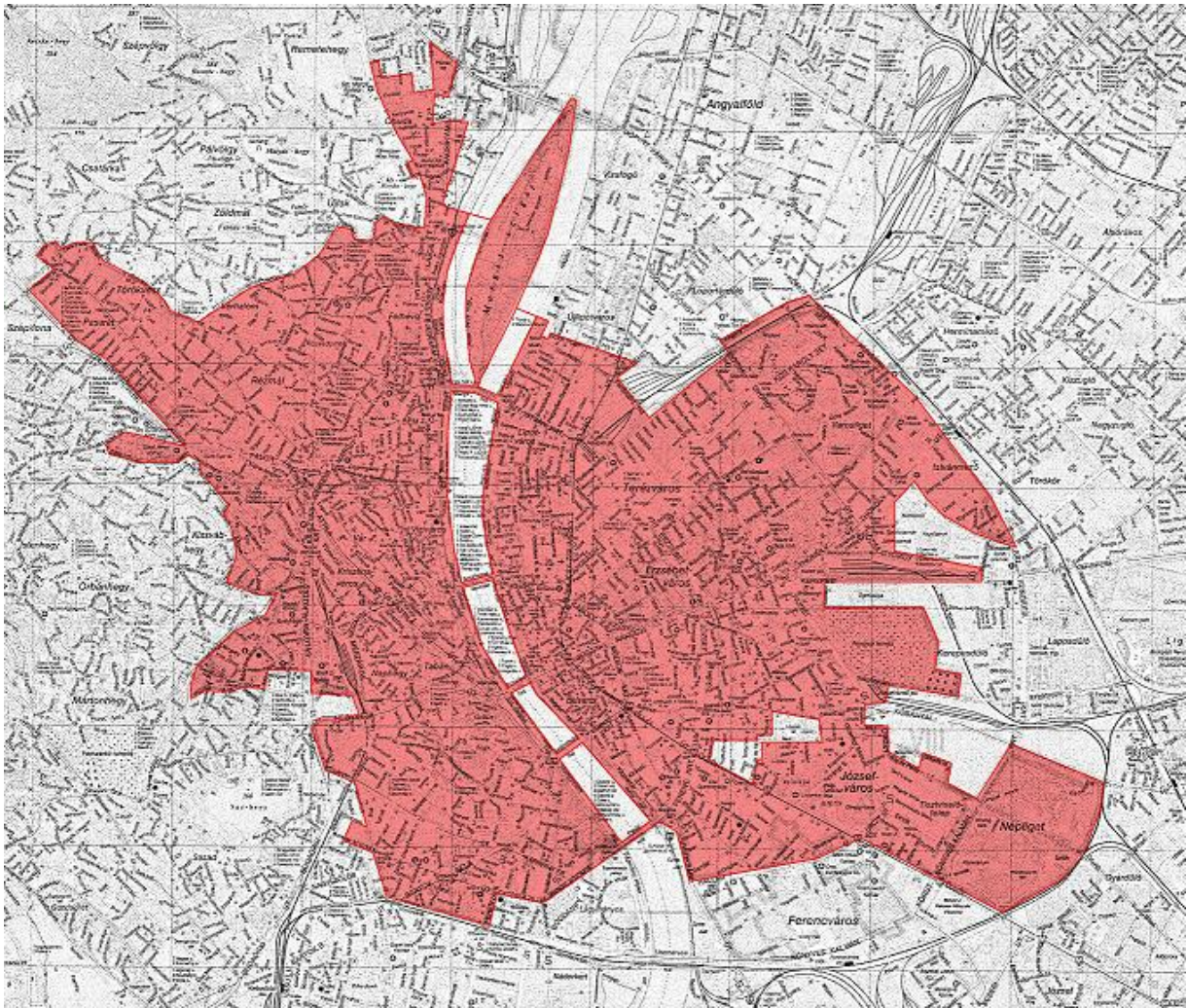
Sajnos ezt az értékes építészeti egységet bontják meg egyre több helyen, amelynek köszönhetően a Főváros folyamatosan elveszti egyedi jellegét, arculatát. A belvárosi kerületek, vagyis az **V. VI. VII. VIII. IX. ker.** épületeit szeretnénk leginkább megóvni, hiszen ezek vannak a legnagyobb veszélynek kitéve.

Védési tervezetünk – Műemléki Jelentőségű Terület (MJT)

Egyesületünk az értékmentő szemléletéből adódóan elkészítette és 2010. november 13-án leadta a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal (KÖH) számára Budapest belvárosának Műemléki Jelentőségű Területi (MJT) védelmének tervezetét, valamint annak pontos határvonalait. Összességében egy körülbelül 3000 hektáros területről beszélünk, amely azt a területet jelenti, amit még érdemes és meg kell védenünk a destruktívista kezek elől. Összesen 14 kerületet érinti a védési tervezet, amelyek a következők: I. kerület, II. kerület, III. kerület, V. kerület, VI. kerület, VII. kerület, VIII. kerület, IX. kerület, XI. kerület, XIII. kerület, XIV. kerület. Ezek közül az FME álláspontja szerint öt kiemelten veszélyeztetett kerület van, mégpedig a következők: Lipót,- Teréz,- Erzsébet, Józsefváros és Ferencváros.

Fiatal Műemlékvédők Egyesületének 2010-es Műemléki Jelentőségi Területi (MJT) javaslata

Terület pontos lehatárolása

A terület lehatárolása a legtöbb esetben utcák és utak határvonalai. Egyes esetekben előfordul, hogy egy területen keresztül húzódik a védési tervezet határvonala. A lehatárolás folytatólagos, tehát egymást követő vonalak adják a Műemlék Jelentőségű Terület határvonalait.

Budai oldal – védettség által érintett terület: ~ 1000 ha

Dereglye utca - Lajos utca - Selmeci utca - Szőlő utca - Kiscelli utca - Pacsirtamező utca – Vörösvári út – Szőlő utca – Kiscelli utca – Zápor utca – Föld utca – Vályog utca – Reménység utca – Bécsi út – Doberdő út – Nagyszombat utca – Kecse utca – Szépvölgyi út – Pusztaszeri út – Gábor Áron utca – Bimbó út – Csévi köz – Csévi utca – Szilfa utca – Pasaréti út – Kelemen László utca - Húvösvölgyi út – Szilágyi Erzsébet fasor – Kútvölgyi lejtő – Józsa Béla köz – Diós árok – Városmajor utca – Határőr utca – Alma utca – Goldmark Károly utca – Határőr út – Istenhegyi út – Németvölgyi út – Jagelló út – Nagy Jenő utca – Tartsay Vilmos utca – Alkotás utca – Győri út – Bán utca – Avar utca – Hegyalja út – Villányi út – Karolina út – Diószegi út – telekvágás – Bocskai út – Karolina út – Hamzsabégi út – Fehérvári út – Október 23. utca – Irinyi József utca – Petőfi híd –.

Pesti oldal – védettség által érintett terület: ~ 2000 ha

Soroksári út – Haller utca –Üllői út – vasútvonal határ a Népligetnél – Kőbányai út - Könyves Kálmán krt. – Vajda Péter Utca – Bláthy Ottó utca – Golgota út – Delej utca - Vajda Péter utca – Orczy út – Visi Imre utca – Szeszgyár utca – Baross utca – Kőbányai út – Józsefvárosi pályaudvar mögötti rész vonala - Kerepesi temető határvonala - Lóvásár utca - Kerepesi út – Dózsa György út - Istvánmezei út– Szabó József utca – Thököly úttal párhuzamos határvonal - Stefánia út – Hungária krt. – Vágány utca – Dózsa György út - Podmaniczky utca – Ferdinánd híd – Lehel utca – Lehel tér – Victor Hugo utca – Szent István park a Dunáig.

Új Alkotmányba foglalva

Úgy hiszem, hogy a Fiatal Műemlékvédők Egyesülete (FME) által megjelölt védendő terület (MJT) jelenti azt a védendő értékalmazt, amelyet Magyarország új Alkotmányában rögzíteni kell és időszerű is, hiszen később már nem lesz rá lehetőség, mert a pusztítások olyan mérvűek, hogy Budapest belvárosából napról napra tűnnek el értékes építészeti elemek.

Társadalmi igény

A Fiatal Műemlékvédők Egyesülete (FME) egy olyan védési tervet dolgozott ki, amely törekedett az olyan határok meghúzására, ahol még egységes városkép látható. Úgy hisszük, hogy az FME egyben a társadalmi igényeket is kielégíti, hiszen jól tudjuk, hogy az emberek döntő többsége támogatja a kezdeményezésünket. Ha egy régi épület fennmaradásáról vagy lebontásáról van szó, akkor nyugodtan mondhatjuk, hogy százból 90 ember a régi épület megtartása mellett voksol. Ebből levonható az a következtetés, amely egyértelműen mutatja a társadalom értékmegőrző, értékmentő szemléletét.

Együttműködés és a megvalósítás folyamata

A Fiatal Műemlékvédők Egyesülete által megjelölt terület nagyjából megegyezik a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal által készített védendő területtel. Egy közös együttműködés és konzultáció a Kulturális Örökségvédelmi Hivatallal, a Magyar Kormányval és a Civil szervezetekkel, valós és egyértelmű választ adhat Budapest védendő területéről.

Itt az idő - most vagy soha!

A XXI. század küszöbén eljött az idő arra, hogy olyan változások történjenek a műemlékvédelem területén, amelyeknek már régen meg kellett volna történnie. Olyan változtatások szükségesek, amelyek elősegíthetik hazánk épített értékeinek megmentését, fennmaradását és felújításukat. A Fiatal Műemlékvédők Egyesülete (FME) hivatásának tekinti, hogy rámutasson azokra a pontokra, amelyek kikapukat biztosítanak arra, hogy sok emlék odavesszen. Ezért fordulok a Magyar Kormányhoz az általunk tett javaslattal.

Úgy érzem, hogy kellő elhivatottsággal és szakmai tudással rendelkezünk ahhoz, hogy a **Nemzeti Együttműködés** Programjának keretében a szervezetünk legyen az a közösség, amely koordinálja, és levezesse ezeket a folyamatokat, a civil társadalom, a hivatalok és a Magyar Kormány között. Úgy érzem, hogy sikerült egy olyan védési tervezetet készítenünk, amely kielégíti Budapest építészeti értékeinek a megóvását. Bízom benne, hogy a Kormány tudomásul veszi a javaslatunkat és megindítja a szükséges folyamatokat, amely a Főváros belvárosi részeinek a védéséhez vezet. Ehhez viszont szükséges a Magyar Köztársaság Kormányának támogatása.

Végszó

Ezúton szeretném felkérni a Magyar Köztársaság Kormányát, hogy tegye meg a szükséges szakmai lépéseket, amely Magyarország történelmi városmagjainak a védéshez vezet. Ezúton szeretném kérni, hogy kiemelten kezeljék Budapest belvárosát, hiszen Magyarország és a Kárpát-medence központjáról van szó, vagyis a magyarság legjelentősebb és legértékesebb városáról, tehát véleményem szerint az új Alkotmányban legalább a Magyar Nemzet fővárosának, mint védendő értéknek szerepelnie kell.

Egry József mondta: „Egy nemzetnél nemcsak az a fontos, hogy vannak értékei, hanem az is, hogy vannak-e értékeinek megbecsülői” – Cselekedjünk ezen mondat szellemében!

Bízom a Magyar Kormány értékek mentén való cselekvésében és döntésében!

Budapest 2011. március. 9.

Tisztelettel:

Kecskeméti Norbert László

FME Elnöke

Elérhetőségem:

- Levelezési cím: **2370 Dabas, Erkel Ferenc utca 42.**
- E-mail: **fme.hereditas@gmail.com**
- Tel: **06 30 410 3596**
- Honlap: **www.fimu.hu**

